

1. okt. 1842

FAKTA

Dato:
1. okt. 1842

Sidetal:
Dagbog A, side 61-63

Dagbogens placering:
Det kgl. Bibliotek NKS 4201, I, 4°

Generelle kommentarer:
Lundbye havde ikke medbragt sin dagbog på sin rejse til og ophold på Vedbygaard i perioden 23. august til 10. september 1842. Begivenhederne på denne rejse indførte han derfor senere i dagbogen under 30. september til 7. oktober. Nærværende notat omhandler dagene 24.-28. august 1842.

Trykt udgave:
Mogens Lebech (red.): Et Aar af mit Liv, København 1967, s. 100-102;
Jesper Svenningsen (red.): Seks år af et liv. Johan Thomas Lundbye – Dagbøger om tro, skæbne, kunst og kærlighed, København 2018, s. 108-110

TRANSSKRIFTION

[tilføjet i margin:] Idag, 1 Oct, begyndte jeg igjen at tegne paa Models-kolen efter et Ophold af flere Aar, i hvilken Tid jeg kun har gjort en eneste Tegning der, dengang da Thorvaldsen selv stillede Modellen og rettede Tegningerne.

1st Oct.

Nu begynder en Række af glade Dage, dog blandede med Sorg og Uvished; vidste jeg ikke før jeg tog bort, at jeg hellere burde skye Vedby, og dog drak jeg hver Dag af den søde Gift, slumrede hver Aften ind drømmende om en Lykke jeg ingen Mulighed seer til at opnaae. Hvad Lykke venter mig i den virkelige Verden? – lad mig da glæde mig i Indbildningens – [tegning af Lundbye siddende med tændt pibe på en bænk] Hvor tit sad jeg ikke saaledes om Morgenen i Solskinnet nede ved Blegepletten i Dyrevænget, tænkende paa den Morgen, da jeg havde faaet Mod til at sige hende¹ Alt; men da kom hun ikke, og siden kom Modet ikke. – Ligesom denne Blegeplet gemmer af min[e] kjæreste Erindringer, jeg gjerne tyer til, naar jeg er bedrøvet, saadanne gemmer den ogsaa lystige; jeg mindes et Aar, da jeg var i Vedby paa samme Tid som Tante Thea² var der, hændtes det en Nat, at Musene havde spist en Krave [næsten op], som havde ligget paa denne Blegeplads; Tante var utrøstelig, og det var kun ved at love at brodere hende en ny, at det lykkedes Døttrene at stille hende tilfreds. – De første Dage af mit Ophold paa Vedbygaard iaar, havde jeg ret Glæde af Prof. Hjorts Børn;³ jeg tegnede dem hver et Billede, fortalte dem Historier og legede med dem. Hvor er dog Børn lykkelige, tit veed de det ikke selv; Skolen er dem et Slaveri, en nægtet Fornøjelse den største Ulykke, de veed ikke, at der venter dem større Ulykke og et tungere Lænker. Alt hvad der piner og smerter kan jeg glemme i en Klynge af Børn, og det er mig en Salighed at stirre ind i disse klare, lidenskabsløse Øine. Hvad var lille Sigurd •62• ikke for en prægtig Dreng, og Annas guldgule Lokker og den lille brune Mathilde, jo, jeg husker eder, kjære Børn! maaskee gjenseer jeg Eder som Voxne, ville I da huske den Aften da jeg bar lille Sigurd hjem fra Lundebjerg – eller den Dag, da I vare med mig paa Snarebakken og plukkede Blomster mens jeg malede de store Stene. – Den 25 August var det Schnegelsbergs⁴ Fødselsdag, da var alle de unge Herrer paa Buskysminde om Aftenen; ogsaa Theodor⁵ og Forvalter Berg fra Kragerup vare der. Det var ret en munter Aften, vi sang og dandsede drak og røg Tobak, ud paa Natten sprang vi endog Buk ude i Gaarden i Maaneskin og jeg fik en stor Balle Vand væltet over Benene; en Hest vilde de trække ind i Stuen, men den var tillykke altfor undseelig, saa den var ikke at formaa til at gaa blot ind i Forstuen. Midt om Natten drak vi Kaffe og forføiede os derpaa hjem. Jeg havde bedet Fru Neergaard⁶ om et Værelse i den gamle Deel af Bygningen, som er opført i det 14 Aarhundrede af en Familie Beggere;⁷ det morede mig at bo i denne gamle Bygning, hvis gamle Eiere nu vare

uddøde saa Navnet kun sjældent nævnes, og de har dog vist været mægtige i deres Levetid, men saadan er jo al Jordens Herlighed. – Jeg var næsten hver Formiddag paa Buskysminde for at studere Køer, mens de bleve malkede; jeg havde nemlig faaet Lov at binde hvilken som helst jeg havde Lyst til og havde saaledes den ønskeligste Leilighed. Frugterne heraf var to maledede Studier⁸ og en Deel Tegninger. Ogsaa Malkepladsen ved Vedbygaard besøgte jeg flittigt, hvor der var et par Hundrede Køer og adskillige Tyre. Hvad •63• er det dog deiligt at leve paa Landet, at have Leilighed til at studere Bøndernes Liv, Dyrenes Liv, alt Sligt maa man være inde i naar man vil male det. Saaledes saae jeg om Natten d 27 Aug, Jomfru Bonas Fødselsdag, da jeg havde fulgt de to Jomfruer Gudme⁹ hjem til Reerslev og ikke vilde gaa iseng, hvorledes alle Køerne vare drevne ind i en Fold ved Gaarden, hvor de nu i Ro og Mag tykkede Drøv, af og til dybt pustende i velbehagelig Magelighed, hvor var der en Fred over denne Scene, længe stod jeg og betragtede den i det klare Maaneskin. – Først havde jeg været ude ved nogle Steendysser, det var underligt ved Nattetid at vanke saaledes om paa Marken, det er dog Følelser man ikke kan have i sin lune Rede i Kjøbenhavn. Morgenens derpaa Kl: 4 skulde Louise¹⁰ og jeg følge Sophus Neergaard¹¹ til Kallundborg, hvorfra han skulde tage med Dampskibet til Randers. Jeg gik derfor ikke i Seng men satte mig i en af de store Lænestole i mit Kammer den korte Tid der var til overs af Natten. Vi reiste da, og kom ad den kjønne Vei langs Thissøen tidligt om Morgenens, hvor der var kjønt. Jeg holder saa meget af det Stykke Vei, der gaaer imellem Thissøen og den yndige lille Sø: Bliden; naar disse to Søer løbe sammen skal Verden forgaa siger Sagnet. Vi besøgte da det kjære gamle Kløverblad¹² i Kallundborg; de vare raske og havde hos dem en ung beslægtet Pige fra Norge Elisa Hjort. Kl: 11 tog vi atter fra Kallundborg og saae paa Hjemveien Udby Kirke, som er bygget af Esbern Snare, en anseelig Kirke, der midt igjennem Skibet har en række Søiler af lignende Form som de nedstyrtede i Killbrg Kirke.

¹ Louise Neergaard (1816-1895).

² Dorothea Marie Schlegel, f. Neergaard (1787-1852), Louise Neergaards faster.

³ Olivia Catharina Hjorth, f. Rasbech (1796-1849), gift med Peder Hjort (1793-1871), opholdt sig sammen med fem af deres børn på Vedbygaard samtidig med Lundbye. Der var antagelig tale om de fem yngste børn, nemlig Frederik Hjort (f. 1827), Mette Louise Hjort (f. 1829), Mathilde Albertine Hjort (1831-1849), Anna Elisabeth Hjort (f. 1833) og Sigurd Hjort (1838-1872).

⁴ Niels Henrik Schnegelsberg (1810-1876), huslærer på Vedbygaard

⁵ Lundbyes bror, Theodor Lundbye (1816-1907), der boede på Kragerup.

⁶ Caroline Frederikke Louise Neergaard, f. Busky (1789-1872), Louise Neergaards mor.

⁷ Vedbygaard var i familens Begers eje indtil 1360'erne.

⁸ Karl Madsen: Johan Thomas Lundbye 1818-1848, København 1949, nr. 125A-B.

⁹ Antagelig døtre af eller slægtninge til Herman Peter Gudme (1777-1853), der fra 1829 var sognepræst i Reerslev-(Ruds-)Vedby pastorat.

¹⁰ Louise Lundbye (1818-1845), Lundbyes kusine.

¹¹ Sophus Julius Neergaard (1820-1892), bror til Louise Neergaard, var løjtnant ved dragonregimentet i Randers.

¹² Lundbyes mor, Cathrine (Trine) Lundbye, f. Bonnevie (1792-1863), og hendes forældre Emanuel Bonnevie og Anna Olava, f. Gundersen..

1° Oct. Oct.
 Vi begynde en Række af glade Dage, dog blandeds med Sorg og Besør-
 gelighed; endte jeg ikke for at bryde, at jeg hellere havde skye Visker, og
 dog brakte jeg hver Dag af den søde Gift, altsamme slumrede hver Aften
 ind dørmende om en lykkelige og ingen Nødvendighed seer til at opvække
 hvad lykkelige venter mig i den virkelige Verden? - Lad mig da glæ-
 de mig i Andekillingens - Hvor tit så jeg ikke saaledes om
 Morgenen i Sal skinnende med ved
 Blegeløsten i Lyngvængt, tænker
 de naar den Morgen, da jeg havde
 faaet Mad til at sige havde Alt;
 men da kom hun ikke, og siden
 kom Madet ikke. - Ligesom denne
 Blegeløst glemmes af min kjæreste
 Erindring, jeg glemmer lige til, naar
 jeg er bedrøvet, saadanne glemmes den
 ogsaa lystige; jeg minde et Aar, da jeg
 var i Visker paa samme Tid som Tante
 Thea var der, havde det en Aft, at
 Mønsen havde spist en Brænd, som
 havde ligget paa den Blegplads;
 Tante var introstatig, og det var kun ved at have at brænde havde en
 mig, at det lykkedes Løstene at stille havde tilfreds. - De første
 Dage af mit Ophold paa Visker gaar saar, havde jeg det Glæde af
 Løjtnants Børn; jeg tegne dem hver et Billede, fortalte dem Histori-
 er og legede med dem. Hvor er dog Børn lykhelinge, det ved de
 det ikke selv; Skolen er dem et Slaveri, en nægtet Fornøjelse
 de den største Ulykke, de ved ikke, at der venten dem større Ulykker
 og de tungere Laster. Alt hvad der pinner og samment kan
 glæmme i en Klynge af Børn, og det er mig en Lelighed at stin-
 ne ind i disse Klæde, Livsstatshæder. Qind. Hvad var alle Ligning

61.
 1° Oct. Oct.
 Jeg blot begynde at glemme at begynde paa Misset, det er et Ophold af glæde, der er en anden Ting, som
 kan have spillet en Rolle i min Livsstatshæder og i min Tegnning.

62. ikke for en pragtig Dreng, og Annas guldgule Læker og den lille brune Matilde, jo, jo ønsker ideo kjære Børn! maaskee gjenner jeg ideo som Nøgne, ville I da ønske den Aften da jeg har lille Liguine hjem fra Lundsbying — eller den Dag, da I var med mig paa Snarebakken og ple plukkede Blomster mens jeg malede de store Stene. — Den 24 August var det Schuegels berge Fødselsdag, da var alle de unge Ploerer paa Bispevi minde om Aftenen; ogsaa Theodor og Forvalter Røge fra Kragerup var der. Det var ret en minuter Aften, vi sang og dandsede drak og røg Tobak, ind paa Natten sprang vi ind og Bukt inde i Gaarden i Maaneskin og jeg fik en stor Bald Wand maltet anet Benene; en klist inde de trakke inde i Stuen, men den var tillykke altfor indseelig, saa den var ikke, at fornuft til at gaa klist inde i Forstuen. Målt om Natten sook vi Kaffer og forføiede os derfraa hjem. Jeg havde helst Frii Mergaand om et Værelse i den gamle Del af Bygningen, som er opført i det 14 Aarhundrede af en Familien Begger; det maade mig at bo i denne gamle Bygning, hvis gamle Eiere nu vare indseede saa Navnet kun spældent nævnes, og de har dog vist været magtige i deres Levetid, men saa dan er jo al Jordens Herlighed. — Jeg var næsten haer Formiddag paa Bispevi minde for at studere Koet, mens de blev malte; jeg haubemselig faar det Lav at kinde hertil som helst jeg havde Lyst til og havde saaledes den vinsteligste Leilighed. Trængterne heraf var to malede Studier og en Del Tegninger. Ogsaa Malkepladen ved Viddhygaard besaigt jeg flittigt, hvor der var et par klundrede Køer og adskillige Tyger. Plud

63.
 er det dog d'eligt at leve paa Landet, at have Leilighed til
 at studere Bondens Liv, Lyrens Liv, alt Eligt som man
 sees inde i naar man vil male det. Saaledes saa jeg om
 Natten 1727 Aar, som den Bonde Fødsels dag, da jeg havde fulgt
 Ni to somfrønes Frøner hjem til Heerens og ikke vilde gaa
 i seng, hvorledes alle Maerke vare drevne ind i en. Fald
 ned paa den, hvor de var i Ro og Mag tykkede Liv, af og
 til dybt fæstende i udelbehagelig Magelighed, hvor var der
 en Taal naar denne Scene, lange stod jeg og betragtede den
 i det klare Maanedens. — Først havde jeg vare inde med
 nogle Stenlysser, det var underligt med Nattetid at kunne
 saaledes om paa Marken, det er dog Fælelse, naar ikke den
 have i sin hvide Qide i Hjørring. Morgenen d'opaa
 Kl. 4 skulde Louisa og jeg følge Sophies Mergend til Hallund
 borg, hvorfra hun skulde tage med Dampskibet til Pan-
 seers. Jeg gik derfor ikke i Seng men satte mig i en af de
 store Lænestole i mit Kammer den korte Tid der var tilovers
 af Natten. Vi rejste 12, og kom ad den kjendte Vej langs
 Thors søen tillygt om Morgenen, hvor der var kjönt. Jeg
 holdes saa meget af det stykke Vej, der gaar imellem Thors
 søen og den nydige lille Sø: Røden; naar d'isso to Læse
 Lake sammen skal Norden forgaar siger Saguet. Vi hørte
 da det høje gamle Klæverblad i Hallundborg; de vare
 raske og friske har dem en ung besleget Pige fra Storg
 Elisa kjönt. Kl. 11 tog vi af fra Hallundborg og saa
 paa Hjemmet, en Kibj Kirke, som er bygget af Ederne
 re, en anseelig Kirke, der midt igennem Skibet har en Pak-
 ke Tårn af ligende Form som de nedstøtten i Kibj Kirke.